

Zoroastrizmas persų istorijos kontekste¹

Datos	Karaliavimai	Kalbos	Istoriniai momentai ir zoroastrizmas
apie 1200-1000 IX amžius		Senoji Avestos	Pirmasis medų paminėjimas asyrų karaliaus Salmanazar III analuose
apie 800-700 612		Jaunesnioji Avestos	Žlunga Ninevė ir Asyrijos karalystė : medų imperijos sukūrimas (šiandien labai abejojama)
558-46	Kyras II (558-46)	Elamitų, persų	Aukštutinio Elamo (Anshân) karalius Kyras
539	Kambyzas II (530-522)	Imperijos aramėjų	Paimama Kreso karalystė Paimamas Babilonas
525			Egipto kampanija
522	Darijus I (522-486)		Valdžią paima Darius, achemenidų klanu persas, kuris tai pasakoja savo Bisotun įrašė ; pradedamas statyti
509			Pirmosios elamitų Persepolyje lentelės
490	Kserksas I (486-465)		Graikai įveikia persus Maratono mūšyje
472	Artakserksas I (465-424)		Eschilas pristato Atėnuose dramą « Persai »
459			Theoniminio kalendoriaus adaptacija ; paskutinis elamitiškų lentelių naudojimas
V amžiaus vidurys	Artakserksas II (404-358)		Xanthos iš Lydijos mini « Zoroastrą » prarasto veikalo Herodotas aprašo « Istorijose » persų papročius ir ritualus
IV amžius	Darijus III (336-330)		Xénophon rašo <i>Anabase</i> ir <i>Cyropédie</i> ; Platonas <i>Pirmajme Alkibiade</i> priskiria magų mokslą «Ahura Mazdos Zoroastrui » ; Theopompas pateikia kosmogoninį mitą, primenantį kovą tarp Ahura Mazda ir Angra Manyu (pagal Plutarcha, I m.e.a.)
331-330			Aleksandro Didžiojo užkariavimai ir achemenidų imperijos žlugimas
	Seleukidai (305-64)	Graikų, partų	
	Arsakidai (partai) (247-		
I amžius			Strabonas aprašo savo <i>Geografijoje</i> Kapadokijos magų ritualus
113-116			Trajanų ekspedicija ir Babilonijos, Seleukijos ir Ktesifono nukariavimas
216			Mani gimimas

¹ Remiantis lentele, pateikta *Religions & Histoire*. Éditions Faton: France, No 44-Mai/Juin 2012, pp. 14-15.

224	Ardaširas I (224-241) Šapuras I (241-272)	Vidrinioji persų, partų	Sasanidų imperijos sukūrimas
260			Valeriano paėmimas į nelaisvę ir kariniai Šapūro I užkariavimai, ir įrašymas Naqsh-e Rostam'e ant „Zoroastro Kaabos“ (Fàrs)
276	Wahrâm II (276-293) Šapuras II (309-379)		Vyriausiasis kunigas Kirdîras įrašydina įrašus Farse ; nužudytas Mani Krikščionių persekiojimas
IV amžius			Zoroastrų theoniminis kalendorius paliudytas krikščioniškoje Kapadokijoje
	Khosro I (531-579)		Mazdeizmo represijos ; didelės vidinės reformos
	Khosro II (590-628)		Persų-bizantų karai
VI-VII amžius			Avestos abėcėlės išradimas ir Avestos užrašymas
624-628	Yazdegirdas III (632-651)		Heraklijaus I žygis prieš Persiją
636			Musulmonų užkariavimas
651			Yazdgird III nužudymas ir sasanidų imperijos žlugimas
	Umajadų kalifatas (661-750-1258)	Vidurinioji persų, persų	
IX amžius	Samanidai (875-999)		Galutinė zoroastrizmo knygų redakcija viduriniąja persų (pehlevi)
916	Bojidai (945-1055)		Tradicinė zoroastrų migracijos į Gujaratą (vakarų Indija) data
	Gaznevidai (963-1187)		
apie 1000	Seldžiukai (1037-1194)		Firdousi parašo <i>Karalių Knygą</i> (Shâhname) ; Al-Biruni aprašo detalų theoniminį zoroastrų kalendorių
XI amžius	Ilkanidai (1256-1353)		Sasanidų Avestos išnykimas
1323			Seniausias žinomas Avestos rankraštis
apie 1700			Thomas Hyde sukompiluoja visus turimus duomenis apie zoroastrizmą
1771			Anquetil-Duperron publikuoja pirmąjį Avestos vertimą
1816			(Sutartinė data) Avestos tekstas kartu su lyginamąja indo-europietišku kalbų gramatika tampa mokslinių studijų objektu